

Toelichting ADR Praktijkrichtlijn

1. Inleiding.

Om in het bezit te komen van het ADR-opleidingscertificaat is wettelijk bepaald dat de opleiding tot doel moet hebben bestuurders bewust te maken van de risico's bij het vervoer van gevaarlijke goederen.

Ook moet de noodzakelijke basiskennis bijgebracht worden om de kans op een ongeval te verkleinen. Andere aspecten daarbij zijn:

- Het nemen van veiligheidsmaatregelen bij een voorval of ongeval.
- Het nemen van maatregelen in het belang van de eigen veiligheid, die van anderen en de omgeving.
- Het beperken van de gevolgen van een voorval of ongeval.

Als een bestuurder betrokken is bij een voorval of ongeval is hij als eerste aanwezig. Van hem wordt verwacht dat hij in staat is adequaat en met inzicht te handelen.

Daarom moet de opleiding ook individuele praktijkoefeningen bevatten. Om deze zo uniform mogelijk te houden, is in overleg met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat de ADR Praktijkrichtlijn opgesteld. In deze richtlijn zijn de te onderwijzen vaardigheden vermeld.

Deze toelichting verduidelijkt de ADR Praktijkrichtlijn maar vervangt deze niet.

2. Toelichting algemeen.

In ADR 8.2.2.4 en 8.2.2.5 is vastgelegd hoe de praktijkoefeningen in de cursussen moeten worden ingepast:

- In de basisopleidingscursus moet deze aanvullend zijn op de minimale cursusduur van 18 leseenheden;
- In de herhalingsopleiding mag het een onderdeel zijn van de opleiding.

Voor de praktijkoefeningen is geen specifieke tijdsindeling gegeven. Het benodigde aantal leseenheden om de vaardigheden op te doen hangt af van diverse factoren zoals bijvoorbeeld het aantal kandidaten per opleiding. De praktijkoefeningen moeten worden gegeven in samenhang met maar niet ten koste van de theorielessen en ten minste betrekking hebben op:

- vaardigheden met betrekking tot eerste hulp;
- vaardigheden met betrekking tot brandbestrijding, en
- vaardigheden met betrekking tot te nemen maatregelen bij een ongeval of voorval overige kennis en vaardigheden.

De te doceren vaardigheden zoals in de ADR-praktijkrichtlijn opgenomen, zijn een absoluut **minimum**. Van de kandidaat wordt verwacht dat hij bij elke situatie kan inschatten of hij dit kan doen met inachtneming van de eigen veiligheid, die van anderen en de omgeving.

Het is echter niet de bedoeling om van de kandidaat een volledig getrainde hulpverlener te maken die zowel als brandweerman en als volledige EHBO-er kan optreden.

De eigen verantwoordelijkheid voor zijn handelen, mag hij nooit uit het oog verliezen.

2.1 Toelichting op de vaardigheden met betrekking tot eerste hulp.

Het verlenen van eerste hulp door de bestuurder bij verkeersongevallen en ongevallen waarbij gevaarlijke goederen betrokken zijn zal in de meeste gevallen zeer beperkt zijn. Daarom is ervoor gekozen dit onderdeel zo algemeen mogelijk te houden.

Verbandtrommel

In de meeste vrachtvoertuigen is een verbandtrommel aanwezig. Als een bestuurder op eenvoudige wijze eerste hulp kan verlenen zal hij de inhoud van deze verbandtrommel kunnen gebruiken. Daarom wordt bekendheid met de inhoud en het gebruik hiervan verondersteld.

Brandwonden

Veel gevaarlijke goederen zijn brandgevaarlijk met het risico bij een brand brandwonden op te lopen. Daarnaast kunnen diepgekoelde gassen zorgen voor "koudeverbranding". De genezing van brandwonden is voor een groot deel afhankelijk van de eerste maatregelen die worden genomen. Zonder verdere kennis over de behandeling van brandwonden wordt van de kandidaat verwacht dat hij:

- de verschillende soorten brandwonden (1e, 2e, en 3e graad) kent;
- de basisvaardigheden leert om bij het ontstaan van brandwonden de juiste maatregelen te kunnen nemen.

Dit onderdeel kan prima gedoceerd worden aan de hand van beeldmateriaal (video, afbeeldingen etc.)

2.2 Toelichting op de vaardigheden met betrekking tot brandbestrijding.

Het blussen van een brand door de bestuurder is op grond van het ADR beperkt. Wel mag basiskennis (theoretisch en praktisch) van de kandidaat verwacht worden.

Theoretisch onderricht

Het is de bestuurder van een voertuig met gevaarlijke goederen volgens het ADR alleen toegestaan een kleine/beginnende brand te blussen in de banden, remmen of motor van een voertuig.

Om milieutechnische redenen is het niet gewenst dit in de vorm van oefeningen te onderwijzen.

Wel kan theoretische kennis op gedaan worden door beeldmateriaal te gebruiken.

Denk hierbij aan onderwerpen als de ontwikkeling van rook, smeulen, het ontstaan van hitte en het uit elkaar klappen van een band als gevolg van de hitte en het doelmatige gebruik van de poederblusser.

Praktisch onderricht

Het benaderen van een brandend object en daarna proberen de brand te blussen is wel een vaardigheid die praktisch onderwezen kan worden. Hiervoor zijn verschillende mogelijkheden. De opleider is vrij een verantwoorde blusopstelling te gebruiken (rekening houdend met een Arbo technisch verantwoorde omgeving met dito hulpmiddelen). Ook kan de opleider zelf het te gebruiken blusmiddel kiezen. Hierbij moet zoveel mogelijk de aard en intensiteit van een brand in de banden, remmen of motor van een voertuig benaderd worden.

In oefensituaties wordt veelal gebruik gemaakt van gecontroleerde gasbranden en minder van branden van brandbare vloeistoffen die, zoveel mogelijk, met milieuvriendelijke blusmiddelen moet worden geblust.

Voor dit onderdeel geldt dat elke kandidaat ten minste zelf één keer een brand blust.

2.3 Toelichting op de vaardigheden met betrekking tot te nemen maatregelen bij een voorval of ongeval.

Het onbedoeld vrijkomen van gevaarlijke stoffen is een van de grootste gevaren bij het vervoer van gevaarlijke goederen. De gevolgen en milieueffecten zijn vaak afhankelijk van de te nemen maatregelen. De inleiding tot deze maatregelen is goed te introduceren door gebruik van beeldmateriaal. Te denken valt aan het behandelen van maatregelen aan de hand van een (verkeers)ongeval of van een tijdens het vervoer ontdekte lekkage. Plaatsen waar veilig gestopt kan worden, kunnen ook onderwerp van de les zijn.

Bij de praktijkoefeningen wordt van de kandidaat verwacht dat hij daadwerkelijk een uitstromende vloeistof heeft ingedamd of gestabiliseerd. Dit laat zich goed in simulatievorm onderwijzen.

Het daadwerkelijke gebruik van ademhalingsbescherming in de vorm van een vluchtmasker levert fysieke beperkingen op. Een introductie kan aan de hand van een voorbeeld, waarbij de herkenbaarheid en het gebruik van zo'n masker visueel onderwezen wordt. Omdat de veiligheid van de kandidaat in een echte noodsituatie afhankelijk kan zijn van de bekendheid met het gebruik zal elke kandidaat een masker ten minste één maal in een oefensituatie moeten gebruiken. Ook moet aandacht besteed worden aan het betreden van besloten ruimten.

2.4 Toelichting overige kennis en vaardigheden.

Bij het vervoer van gevaarlijke goederen is bekendheid met persoonlijke beschermingsmiddelen en uitrusting die door ADR-voorschriften en de schriftelijke instructies aan boord van het voertuig moeten worden meegevoerd, belangrijk. Om die reden is een opsomming gegeven van andere onderdelen die door gebruik te maken van afbeeldingen, modellen en/of voorbeelden onderwezen kunnen worden.

3. Kwaliteit en toetsing.

De opgedane vaardigheden zullen als het om de praktische uitvoering gaat, niet bij de examens worden getoetst. Wel worden er vragen over deze vaardigheden gesteld in de theorie-examens. De kwaliteit van de onderwezen praktijkvaardigheden wordt bewaakt bij het door CCV uit te voeren toezicht.